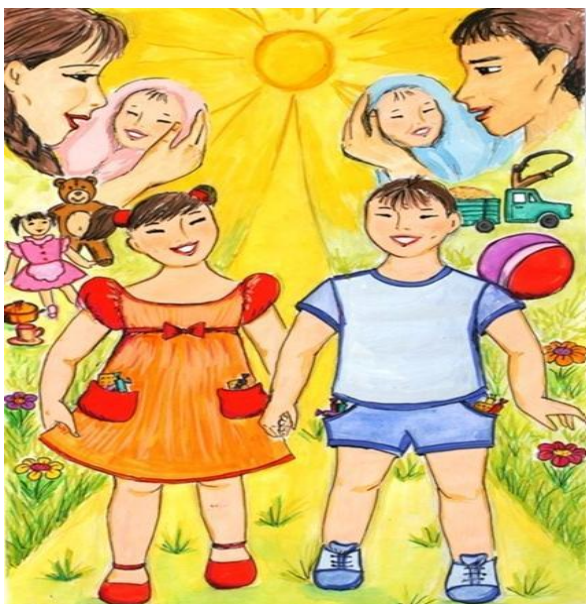

Төрөнпүккэ сүбэ

Кэнники кэмгэ мөлтөхтук сангарар эбэтэр бытааннык тылланар оџолор ахсааннара биллэрдик улаатта. Оннук кэмгэ төрөнпүт оџону сангарарга үөрэтии суолтата улаханын билиннэџинэ, онно болџомто уурдаџына эрэ ситиһии, сайдыы кэлэр.

Төрөнпүт бу тэттик сүбэлэри туһатыгар, оџо сайдарыгар туһаныах тустаах!

1. Оџону кытта төрүүбүттэн кэпсэтиэхтээххин.
2. Оџону кытта төрөөбүт тылынан кэпсэттэххэ, чэпчэкирик, түргэнник ылынар.
3. Оџо ситимнээх сангатын сайыннарыыга – отсурууяны кэпсэтии!

Өскөтүн оџо тылын сайдыыта бытаарбыт буоллаџына уустук дьарыктаах үлэһиттэргэ сүбэ ылар ордук (невролог, психолог, дефектолог, логопед, остеопат уо.д.а.)

Сангарбат буолуу төрүүттэрэ

Оџо сангарбат буолуутун төрүүтэ элбэх. Бастатан туран, эт-сиин өттүнэн итэџэстээх төрүүр оџолор (сынгаахтара, тангалайдара, уостара, тыллара ситэ сайдыбатах). Маны тэнгэ, төрүүллэригэр эчэйиһии ылбыт оџолор (сорох оџо киинигэр эриллэр, сороџор ийэ ыараханнык төрүүрүгэр иһин баттаан, оџону төбөтүттэн чыскынан кыбытан, ыган ылаллар, эбэтэр, оџо тумнастан, өр кэмгэ тыыммакка, мэйиһитин килиэккэлэрэ эчэйэллэр, о. д.а.). Эпэрээссийэнэн курдары ыыллыбыт оџолор сороџор мэйиһилэрэ эчэйиһлээх буолааччылар.

Иккиһинэн, кыра сылдьан, улаханнык куттаммыт буоллаџына, сангарбат буолан хаалыан, кэлэџэйдик сөл.

Бу саамай сүрүн төрүүттэрэ.

Логопед оџону дьарыктыан иннинэ оџо тылын сайдыытын итэџэстэрин толору быһааран билэр, түмүк онгорор, ол эрэ кэнниттэн үлэни хайдах ыытыахтааџын былаанныыр, ньымаларын аттарар, төрөнпүтү кытта үлэлэһэр.

Уһуяанга киирбит, сангарар сатабыллара сайдыбатах, кэһиллиһлээх оџолорго болџомто ууран, араас ньымалары туһанан, дьарыктаан, оџо сангарар сатабылын сайыннарага көмө-тирэх үлэлэри ыыталлар:

- сөпкө тыынарга үөрэтии;
- айах былчынгарын эрчийиһи;
- дорџооннору таба истиһи, араарыы;
- оонньуу нөңүө оџону сангардыы (логопедической уонна сенсорнай оонньуулар, тарбах хамсаныытын сайыннара гимнастиката).

Оџо кыра сааһыттан улахан киһини үтүктэр кэмин мүлчү туппакка, сангарар сатабылын

сайыннарыы, тыл сайдытыгар эрдэтээни көмө – бу логопункт сүрүн сыала буолар.

Кыра оҕо минньигэс куолаһа

Оҕо айабынаабы уорганнырын быччыннара, ньиэрбэтин импульстарын күүһэ мөлтөх буолан, сэниэтэ суохтар, уостара кыайан үчүгэйдик ыпсыбаттар, тыла улахан уонна көнтөрүк, онон үчүгэйдик кэлэн-баран биэрбэт, куолаһын быччыннара улахан киһи кизиннээбэр үс төгүл кылгастар. Ол иһин оҕо бэйэтэ туспа минньигэс сангалаах.

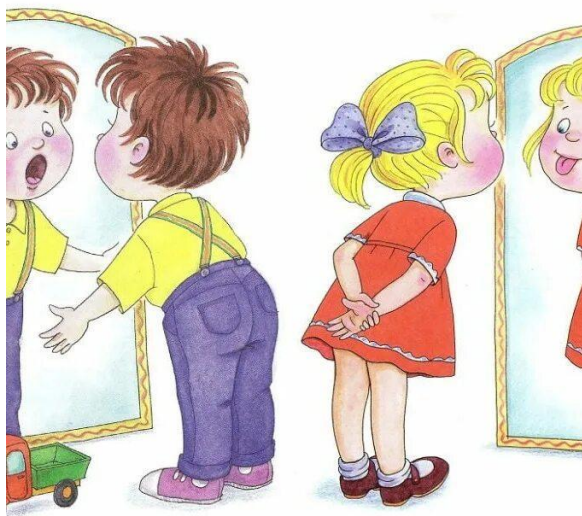
Чуолкайдык сангарарга үөрэтии суолтата

Оҕону чуолкайдык сангарарга үөрэтии суолтата улахан. Сатаан чуолкайдык сангарбат оҕо кэпсэтэригэр олус эрэйдэнэр, оҕолору кытта өйдөспөт. Мантан сылтаан быһыыта-майгыта уларыар, түгүктэх, кыбыстыган буолар.

Оҕо чуолкайдык сангарбат буолабына...

Оҕо чуолкайа суох сангарар биричиинэлэрэ –сангарар аппараата ситэ сайда илигиттэн эбэтэр сангарар аппараата төрүүбүттэн туюх эрэ итэбэстээбиттэн (онно эмиэ киирсэр ыарахан ыарыыттан ньиэрбэтин систиэмэтэ эмсэбиллээбиттэн).

Дорҕоону туруоруу сүрүн ньымата – оҕо уонун тылын хамсанытын сайыннарыы, сөптөөх балаһыанньага туруоруу.

Өссө биир сүрүн ньыма – сөптөөх тыыныыга үөрэтии. Тоҕо диэтэр, дорҕоону үөскэтэр тыл уос эрэ буолбатах. Дорҕоону тынаттан тахсар салгын үөскэтэр.

Оҕо ситимнээх сангатын сайыннарыы – биир уустук үлэ!

Оҕону кыра эрдэбиттэн тылын баайын кэнгэтэн, санаатын үчүгэйдик ситимнээн сангарарыгар үөрэтиэххэ сөп.

Логопедтар оҕо дорҕоону сыыһа чуолкайа суохтук сангарарын көннөрөллөр, оттон оҕо кэпсиир дьобуруун сайыннарар үлэ төрөппүт эппиэтинэһигэр сытар.

Киһи киин сангарар уоргана – мэйии.

Кыра оҕо тылланыгар улахан киһитэ, тылы үтүктэр киһитэ суох сатамат!

*Оѭ тылланарыгар тарбах хамсаныыта
быһаччы оруоллаах. Оѭ сайдыытыгар тарбах
оруолун былыргылар эмиэ сэрэйэн билэллэрин
бигэргэтэр араас оонньуулар баалларыттан
билэбит.*

*Тэттик сүбэлэри тускутугар туһанын,
оѭолоргутун кытта дьарыктанын!!!*